

Práva dětí

Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí

830 přečtení

přijata 19. 10. 1996 Haagskou konferencí mezinárodního práva soukromého v Haagu

Vyhlašující orgán: Haagská konference mezinárodního práva soukromého

Datum vyhlášení: 19. 10. 1996

Platnost od: 1. 1. 2002

Datum ratifikace ČR: 13. 3. 2000

Platnost pro ČR od: 1. 1. 2002

Číslo zákona ve sbírce: [141/2001 Sb.](#)

Poznámky:

Dne 19. října 1996 byla v Haagu přijata Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí.

Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v Haagu dne 4. března 1999. S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky Úmluvu ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u vlády Nizozemského království, depozitáře Úmluvy, dne 13. března 2000.

Při ratifikaci Úmluvy bylo učiněno následující oznámení České republiky:

"Česká republika má čest určit ve smyslu článku 29 Úmluvy ústředním orgánem Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně, Benešova 22, který bude plnit úkoly uložené touto úmluvou.

Česká republika má čest prohlásit ve smyslu článku 34 odst. 2 Úmluvy, že dožádání podle článku 34 odst. 1 Úmluvy je třeba postupovat jejím orgánům jen prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně, Benešova 22.

Česká republika má čest stanovit ve smyslu článku 44 Úmluvy, že žádosti o převzetí nebo předání pravomoci podle článků 8 a 9 Úmluvy, jež souvisejí se soudním řízením v České republice nebo ve druhém smluvním státě, je třeba zasílat Ministerstvu spravedlnosti České republiky se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16. Ostatní žádosti podle článků 8 a 9 Úmluvy a žádosti o vyslovení souhlasu s umístěním dítěte do pěstounské nebo ústavní péče podle článku 33 Úmluvy je třeba zasílat Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně, Benešova 22."

Úmluva vstupuje v platnost na základě svého článku 61 odst. 1 dne 1. ledna 2002 a tímto dnem vstupuje v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Úmluvy a její překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

Odkazy:

anglické znění - [Convention on jurisdiction, applicable law, recognition, enforcement and co-operation in respect of parental responsibility and measures for the protection of children](#) (convention No. 34)

francouzské znění - [Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants](#) (convention No. 34)

Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí

Signatářské státy této úmluvy,

uvažující o nutnosti zlepšit ochranu dětí v situacích mezinárodní povahy;

přejíce si předcházet rozporům mezi svými právními systémy týkajícím se pravomoci soudů, použitelného práva, uznávání a výkonu opatření na ochranu dětí;

uvědomující si význam mezinárodní spolupráce pro ochranu dětí;

potvrzující, že nejlepší zájem dítěte musí být brán v úvahu v první řadě;

uvědomující si nutnost revize Úmluvy ze dne 5. října 1961 o pravomoci a použitelném právu při ochraně nezletilých;

přejíce si vytvořit společná ustanovení zajišťující tento cíl a přihlížejíce k Úmluvě Organizace spojených národů o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989,

se dohodly na následujícím:

KAPITOLA I

Předmět Úmluvy

Čl. 1

1. Cílem této úmluvy je:

- a) určit stát, jehož orgány mají pravomoc přijímat opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte;
- b) určit, jakého práva mají tyto orgány při výkonu své pravomoci používat;
- c) stanovit právo použitelné na rodičovskou zodpovědnost;
- d) zajistit uznávání a výkon těchto opatření na ochranu dětí ve všech smluvních státech;
- e) zajistit mezi orgány smluvních států spolupráci nezbytnou k dosažení cílů této úmluvy.

2. Pro účely této úmluvy výraz "rodičovská zodpovědnost" zahrnuje rodičovskou moc nebo jiný obdobný vzájemný vztah stanovující práva, pravomoci a povinnosti rodičů, opatrovníků nebo jiných zákonných zástupců ve vztahu k osobě nebo majetku dítěte.

Čl. 2

Tato úmluva se vztahuje na děti od jejich narození do doby, kdy dosáhnou 18 let věku.

Čl. 3

Opatření uvedená v článku 1 se mohou týkat zejména

- a) prisuzování, výkonu, zrušení nebo omezení rodičovské zodpovědnosti, jakož i jejího delegování;
- b) práva péče o dítě včetně práv týkajících se péče o osobu dítěte a zejména práva na určení místa bydliště, jakož i osobního styku s dítětem včetně práva vzít si dítě na omezenou dobu do jiného místa, než je jeho obvyklé bydliště;
- c) poručnictví, opatrovnictví a obdobných institucí;
- d) jmenování a funkcí osoby nebo orgánu majících na starosti osobu nebo majetek dítěte, zastupujících dítě nebo pomáhajících mu;
- e) umístění dítěte do pěstounské rodiny nebo do ústavní péče nebo zajištění péče prostřednictvím "kafala" nebo obdobné instituce;
- f) dohledu státního orgánu na péči o dítě osobou, která má dítě v péči;
- g) správy a ochrany majetku dítěte nebo dispozice s ním.

Čl. 4

Úmluva se nevztahuje na:

- a) určení nebo popření rodičovství vůči dítěti;
- b) rozhodnutí o osvojení, případná opatření k osvojení nebo zrušení osvojení nebo jeho prohlášení za neplatné;
- c) příjmení a jméno dítěte;
- d) dosažení způsobilosti k právním úkonům;
- e) výživné;
- f) správu majetku nebo dědictví;
- g) sociální zabezpečení;
- h) veřejná opatření všeobecné povahy v záležitostech týkajících se vzdělávání nebo zdravotnictví;
- i) opatření přijímaná v důsledku trestných činů páchaných dětmi;
- j) rozhodnutí o právu na azyl a imigraci.

KAPITOLA II

Pravomoc

Čl. 5

1. Soudní nebo správní orgány smluvního státu obvyklého bydliště dítěte mají pravomoc přijímat opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte.
2. S výjimkou článku 7, v případě změny obvyklého bydliště dítěte do jiného smluvního státu, mají pravomoc orgány státu nového obvyklého bydliště dítěte.

Čl. 6

1. Vůči dětem uprchlíků a dětem, v jejichž zemi došlo k nepokojům, v důsledku čehož tyto děti byly přemístěny do různých zemí, vykonávají pravomoci podle článku 5 odst. 1 orgány smluvního státu, na jehož území se děti v důsledku tohoto přemístění nacházejí.
2. Ustanovení předchozího odstavce se rovněž vztahuje na děti, jejichž obvyklé bydliště nelze zjistit.

Čl. 7

1. V případě protiprávního přemístění nebo zadržení dítěte zůstávají zachovány pravomoci orgánů smluvního státu, ve kterém dítě mělo obvyklé bydliště bezprostředně před přemístěním nebo zadržením, až do té doby, než dítě získá obvyklé bydliště v jiném státě, a

- a) osoba, instituce nebo jiný orgán mající právo péče souhlasily s přemístěním nebo zadržením, nebo
- b) dítě bydlelo v tomto jiném státě nejméně po dobu jednoho roku poté co osoba, instituce nebo jiný orgán, které mají právo péče, znaly nebo musely znát místo pobytu dítěte, nevnasly požadavek na navrácení během tohoto období a dítě se sžilo se svým novým prostředím.

2. Přemístění nebo zadržování dítěte se pokládá za protiprávní, jestliže

- a) porušuje práva péče náležící osobě, instituci nebo jinému orgánu, ať společně nebo samostatně, podle práva státu, ve kterém dítě mělo obvyklé bydliště bezprostředně před přemístěním nebo zadržením; a
- b) v době přemístění nebo zadržení byla tato práva skutečně vykonávána, buď společně či samostatně, anebo by byla vykonávána, kdyby nedošlo k přemístění nebo zadržení.

Tato práva výchovy uvedená pod písmenem a) mohou vyplývat zejména ze zákona nebo ze soudního nebo správního rozhodnutí nebo z dohody mající právní účinek podle práva tohoto státu.

3. Pokud si orgány uvedené v odstavci 1 zachovávají své pravomoci, orgány smluvního státu, do kterého bylo dítě přemístěno anebo ve kterém bylo zadrženo, mohou přijímat pouze taková naléhavá opatření podle článku 11, která jsou nutná pro ochranu osoby nebo majetku dítěte.

Čl. 8

1. Výjimečně orgán smluvní strany mající pravomoc podle článku 5 nebo 6, jestliže se domnívá, že orgán jiného smluvního státu by mohl v konkrétním případě lépe posoudit nejlepší zájem dítěte, může buď

- žádat, aby tento jiný orgán buď přímo nebo s pomocí ústředního orgánu svého státu převzal pravomoc k přijetí opatření pro ochranu, která považuje za nutná, nebo
- přerušit projednávání případu a vyzvat strany k předložení takového požadavku orgánu tohoto jiného státu.

2. Smluvní státy, jejichž orgány mohou být dožádány podle předchozího odstavce, jsou

- a) stát, jehož státním příslušníkem je dítě;
- b) stát, na jehož území se nachází majetek dítěte;
- c) stát, před jehož orgány probíhá řízení o návrhu na rozvod, rozluky manželství rodičů dítěte anebo jeho prohlášení za neplatné;
- d) stát, ke kterému má dítě závažný vztah.

3. Zmíněné orgány mají možnost si vyměňovat své názory.

4. Orgán dožádaný podle odstavce 1 může převzít pravomoc místo orgánu majícího pravomoc podle článku 5 nebo 6, jestliže to pokládá za vhodné vzhledem k nejlepším zájmům dítěte.

Čl. 9

1. Jestliže se orgány smluvní strany uvedené v článku 8 odst. 2 domnívají, že mají v konkrétním případě lepší předpoklady pro posuzování nejlepších zájmů dítěte, mohou buď

- požadovat na příslušném orgánu smluvní strany obvyklého bydliště dítěte přímo nebo s pomocí ústředního orgánu tohoto státu, aby mohly vykonávat pravomoci a přijímat opatření na ochranu dítěte, která pokládají za nezbytná, nebo
- vyzvat strany, aby takovou žádost podaly u orgánu smluvního státu obvyklého bydliště dítěte.

2. Dotyčné orgány mají možnost si vyměňovat své názory.

3. Orgán, který o to požádal, může vykonávat pravomoci místo orgánu smluvního státu obvyklého bydliště dítěte pouze tehdy, když tento posledně jmenovaný orgán žádost přijme.

Čl. 10

1. Aniž by byla dotčena ustanovení článků 5 až 9, mohou orgány smluvního státu při výkonu své pravomoci k rozhodování o návrhu na rozvod nebo rozluky rodičů dítěte, které má obvyklé bydliště v jiném smluvním státě, nebo o prohlášení jejich manželství za neplatné, pokud to právo jejich státu umožňuje, přijmout opatření zaměřená na ochranu osoby nebo majetku dítěte, jestliže

a) v době zahájení řízení jeden z jeho rodičů má obvyklé bydliště v tomto státě a jestliže jeden z nich má rodičovskou zodpovědnost vůči dítěti, a

b) pravomoc těchto orgánů k přijetí takových opatření byla uznána rodiči, jakož i jinou osobou, která má rodičovskou zodpovědnost vůči dítěti, a jestliže tato pravomoc odpovídá nejlepším zájmům dítěte.

2. Pravomoc uvedená v odstavci 1 k přijetí opatření na ochranu dítěte zaniká, jakmile vyhovující nebo zamítavé rozhodnutí o návrhu na rozvod, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné se stane pravomocným, anebo, jestliže řízení je ukončeno z jiného důvodu.

Čl. 11

1. Ve všech naléhavých případech orgány smluvního státu, na jehož území se nachází dítě nebo majetek patřící dítěti, mají pravomoc přijmout nezbytná opatření na ochranu dítěte.

2. Opatření přijatá podle předchozího odstavce ohledně dítěte obvykle bydlicího ve smluvním státě pozбудou účinnosti, jakmile orgány mající pravomoc podle článků 5 až 10 přijaly opatření, která vyžaduje situace.

3. Opatření přijatá podle odstavce 1 ohledně dítěte obvykle bydlicího v nesmluvním státě pozбудou účinnosti v každém smluvním státě, jakmile opatření, která situace vyžaduje a přijatá orgány jiného státu, jsou uznána v dotyčném smluvním státě.

Čl. 12

1. S výjimkou uvedenou v článku 7 orgány smluvního státu, na jehož území se nachází dítě nebo majetek patřící dítěti, mají pravomoc přijímat opatření prozatímního charakteru na ochranu osoby nebo majetku dítěte, která mají územní účinnost omezenou na dotyčný stát, pokud tato opatření nejsou neslučitelná s opatřeními již přijatými orgány, které mají pravomoc podle článků 5 až 10.

2. Opatření přijatá podle odstavce 1 ohledně dítěte obvykle bydlicího ve smluvním státě pozбудou účinnosti, jakmile orgány mající pravomoc podle článků 5 až 10 přijaly rozhodnutí ohledně opatření na ochranu, která vyžaduje situace.

3. Opatření přijatá podle odstavce 1 ohledně dítěte obvykle bydlicího v nesmluvním státě pozбудou účinnosti ve smluvním státě, ve kterém byla opatření přijata, jakmile opatření vyvolaná situací a přijatá orgány jiného státu jsou v dotyčném smluvním státě uznána.

Čl. 13

1. Orgány smluvního státu, které mají pravomoc podle článků 5 až 10 přijímat opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte, se musí zdržet výkonu této pravomoci, jestliže v době zahájení řízení byla požadována odpovídající opatření od orgánů jiného smluvního státu, majících pravomoc podle článků 5 až 10 v době žádosti, a ještě o nich probíhá řízení.

2. Ustanovení předchozího odstavce se nepoužije, jestliže orgány, kterým byla žádost o opatření původně předložena, se své pravomoci vzdaly.

Čl. 14

Opatření přijatá podle článků 5 až 10 zůstanou v platnosti ve svém rozsahu, i když v důsledku změny okolností odpadl důvod, který založil pravomoc, dokud orgány mající pravomoc podle Úmluvy nezměnily, nenahradily nebo nezrušily taková opatření.

KAPITOLA III

Použitelné právo

Čl. 15

1. Při výkonu pravomoci podle ustanovení kapitoly II použijí orgány smluvních států své vlastní právo.
2. Pokud však to ochrana osoby nebo majetku dítěte vyžaduje, mohou výjimečně použít nebo přihlídnout k právu jiného státu, k němuž má daná situace podstatný vztah.
3. Jestliže se obvyklé bydliště dítěte změní a dítě bude žít v jiném smluvním státě, řídí se od doby takové změny právem tohoto jiného státu podmínky použití opatření přijatých ve státě, ve kterém dítě dříve mělo obvyklé bydliště.

Čl. 16

1. Přiznání nebo zánik rodičovské zodpovědnosti ze zákona, bez zásahu soudního nebo správního orgánu, se řídí právem státu obvyklého bydliště dítěte.
2. Přiznání nebo zánik rodičovské zodpovědnosti podle dohody nebo podle jednostranného právního úkonu, bez zásahu soudního nebo správního orgánu, se řídí zákony státu obvyklého bydliště dítěte v době, kdy dohoda nebo jednostranný právní úkon nabude účinnosti.
3. Rodičovská zodpovědnost, která existuje podle práva státu obvyklého bydliště dítěte, trvá po změně obvyklého bydliště do jiného státu.
4. Jestliže se změní obvyklé bydliště dítěte, přiznání rodičovské zodpovědnosti ze zákona osobě, která doposud takovou zodpovědnost neměla, se řídí právem státu nového obvyklého bydliště.

Čl. 17

Výkon rodičovské zodpovědnosti se řídí právem státu obvyklého bydliště dítěte. Pokud se obvyklé bydliště dítěte změní, řídí se právem státu nového obvyklého bydliště.

Čl. 18

Rodičovská zodpovědnost zmíněná v článku 16 může být odňata nebo podmínky jejího výkonu mohou být upraveny opatřeními přijatými podle této úmluvy.

Čl. 19

1. Platnost právního úkonu mezi třetí stranou a jinou osobou, která je oprávněna jednat jako zákonný zástupce dítěte podle práva státu, ve kterém byl úkon učiněn, nemůže být popřena a třetí strana nemůže nést odpovědnost pouze z důvodu, že jiná osoba nebyla zákonným zástupcem dítěte podle práva, na které odkazují

ustanovení této kapitoly, ledaže by třetí strana věděla anebo musela vědět, že rodičovská zodpovědnost se řídí podle tohoto posledně uvedeného práva.

2. Ustanovení předchozího odstavce se použije pouze tehdy, jestliže úkon byl učiněn mezi osobami nacházejícími se na území stejného státu.

Čl. 20

Ustanovení této kapitoly se použijí, i když právo, na které odkazují, je právem nesmluvního státu.

Čl. 21

1. V této kapitole pojem "právo" znamená právo platné ve státě, s výjimkou jeho kolizních norem.

2. Pokud však je právo použitelné podle článku 16 právem nesmluvního státu a jestliže kolizní normy tohoto státu odkazují na právo jiného nesmluvního státu, který by použil své vlastní právo, pak se použije právo tohoto naposledy jmenovaného státu. Jestliže by tento jiný nesmluvní stát své vlastní právo nepoužil, pak rozhodným právem je právo, na které odkazuje článek 16.

Čl. 22

Použití práva, na které odkazují ustanovení této kapitoly, může být odmítnuto pouze tehdy, když by použití bylo zjevně v rozporu s veřejným pořádkem, s ohledem na nejlepší zájmy dítěte.

KAPITOLA IV

Uznání a výkon

Čl. 23

1. Opatření přijatá orgány jednoho smluvního státu budou uznána ve všech ostatních smluvních státech.

2. Uznání však může být odmítnuto:

- a) jestliže opatření bylo přijato orgánem, jehož pravomoc se nezakládá na některém z důvodů uvedených v kapitole II;
- b) jestliže opatření bylo přijato, s výjimkou naléhavého případu, v soudním nebo správním řízení, aniž by dítě dostalo příležitost být slyšeno, čímž byly porušeny základní zásady řízení dožádaného státu;
- c) na základě žádosti osoby, která namítá, že opatření narušuje její rodičovskou zodpovědnost, pokud takové opatření bylo přijato, s výjimkou naléhavého případu, aniž by se této osobě dostalo příležitosti ke slyšení;
- d) jestliže toto uznání je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem dožádaného státu, s přihlédnutím k nejlepším zájmům dítěte;
- e) jestliže opatření je neslučitelné s pozdějším opatřením přijatým v nesmluvním státě obvyklého bydliště dítěte, pokud toto naposledy uvedené opatření splňuje požadavky pro uznání v dožádaném státě; jestliže nebyl dodržen postup podle článku 33.

Čl. 24

Aniž by byla dotčena ustanovení článku 23 odst. 1, může zainteresovaná osoba požadovat na příslušných orgánech smluvního státu, aby rozhodly o uznání, nebo neuznání opatření přijatého v jiném smluvním státě. Postup se řídí právem dožádaného státu.

Čl. 25

Orgán dožádaného státu je vázán skutkovými zjištěními, na jejichž základě orgán státu, v němž bylo opatření přijato, založil svou pravomoc.

Čl. 26

1. Jestliže opatření přijatá v jednom smluvním státě a tam vykonatelná vyžadují výkon v jiném smluvním státě, budou na návrh zainteresované strany prohlášena za vykonatelná nebo budou registrována pro účely výkonu v tomto jiném státě podle procesních předpisů tohoto posledně uvedeného státu.

2. Každý smluvní stát použije k prohlášení vykonatelnosti nebo registrace jednoduchého a rychlého postupu v řízení.

3. Prohlášení vykonatelnosti nebo registrace mohou být zamítnuty pouze z důvodů uvedených v článku 23 odst. 2.

Čl. 27

Kromě přezkumu, který je nutný při postupu podle předchozích článků, nelze věcně přezkoumávat přijaté opatření.

Čl. 28

Opatření přijatá v jednom smluvním státě, která byla prohlášena za vykonatelná nebo registrovaná pro účely výkonu v jiném smluvním státě, budou vykonána v tomto státě tak, jako kdyby byla přijata orgány tohoto státu. Výkon se řídí právem dožádaného státu, v rozsahu stanoveném tímto právem, s ohledem na nejlepší zájmy dítěte.

KAPITOLA V

Spolupráce

Čl. 29

1. Každý smluvní stát určí ústřední orgán, který pověří plněním úkolů uložených Úmluvou.

2. Federální státy, státy s více než jedním právním systémem nebo státy mající autonomní územní jednotky mohou ustanovit více než jeden ústřední orgán a specifikovat územní nebo personální rozsah jejich funkcí. Stát, který ustanoví více než jeden ústřední orgán, určí jeden z nich jako ústřední orgán, kterému budou zasílána veškerá sdělení k postoupení příslušným ústředním orgánům v tomto státě.

Čl. 30

1. Ústřední orgány budou navzájem spolupracovat a zajišťovat spolupráci mezi příslušnými orgány svých států za účelem dosažení cílů této úmluvy.

2. V souvislosti s aplikací této úmluvy přijmou příslušné kroky k tomu, aby byly zajištěny informace týkající se zákonů a dostupných služeb v jejich státech, které se týkají ochrany dětí.

Čl. 31

Ústřední orgán smluvního státu, buď přímo nebo prostřednictvím státních nebo jiných orgánů, přijme vhodná opatření k:

a) usnadnění vzájemného styku a nabídky pomoci podle článků 8 a 9 a podle této kapitoly;

- b) usnadnění smírných řešení na ochranu osoby a majetku dítěte v situacích, na které se Úmluva vztahuje, a to zprostředkováním, smírní iniciativou nebo obdobnými prostředky;
- c) poskytnutí pomoci, na žádost příslušného orgánu jiného smluvního státu, při zjišťování pobytu dítěte, které se pravděpodobně na území tohoto státu nachází a potřebuje ochranu na území dožádaného státu.

Čl. 32

Na základě odůvodněného dožádání ústředního orgánu nebo jiného příslušného orgánu smluvního státu, ke kterému má dítě nejzávažnější vztah, ústřední orgán smluvního státu, ve kterém dítě má své obvyklé bydliště a nachází se v něm, přímo anebo prostřednictvím státních nebo jiných orgánů:

- a) podá zprávu o poměrech dítěte;
- b) požádá, aby příslušný orgán jeho státu zvážil potřebu přijetí opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte.

Čl. 33

1. Jestliže orgán mající pravomoc podle článků 5 až 10 uvažuje o umístění dítěte v pěstounské rodině nebo v ústavní péči anebo uvažuje o zajištění péče prostřednictvím "kafala" nebo obdobné instituce a jestliže takové umístění nebo zajištění péče se má uskutečnit v jiném smluvním státě, musí to nejdříve projednat s ústředním orgánem anebo s jiným příslušným orgánem naposledy jmenovaného státu. Za tím účelem zašle zprávu o dítěti spolu s důvody pro navrhované umístění nebo zajištění péče.

2. Rozhodnutí o umístění nebo o zajištění péče může být učiněno v dožadujícím státě pouze tehdy, jestliže ústřední nebo jiný příslušný orgán dožádaného státu souhlasil s umístěním nebo zajištěním péče, přičemž je třeba zohlednit nejlepší zájmy dítěte.

Čl. 34

1. Pokud je zvažováno opatření na ochranu dítěte, orgány příslušné podle této úmluvy, jestliže to vyžaduje situace dítěte, mohou vyžadovat od všech orgánů jiného smluvního státu informace potřebné pro ochranu dítěte.

2. Každý smluvní stát může prohlásit, že dožádání podle odstavce 1 je třeba postupovat jeho orgánům jen prostřednictvím jeho ústředního orgánu.

Čl. 35

1. Příslušné orgány smluvního státu mohou žádat orgány jiného smluvního státu, aby pomohly při provedení opatření na ochranu dítěte přijatých podle této úmluvy, zejména při zabezpečení účinného výkonu práva osobního styku, jakož i práva udržovat pravidelné přímé kontakty.

2. Orgány smluvního státu, ve kterém dítě nemá obvyklé bydliště, mohou na žádost rodiče bydlicího v tomto státě, který si hodlá zajistit nebo udržet právo osobního styku s dítětem, shromáždit informace nebo důkazy a zjištění o způsobilosti tohoto rodiče k výkonu práva osobního styku s dítětem a podmínek, za nichž styk má být vykonáván. Orgán, který má pravomoc podle článků 5 až 10 k rozhodování o právu osobního styku s dítětem, uzná a posoudí tyto informace, důkazy a zjištění dříve než rozhodne.

3. Orgán, který má pravomoc podle článků 5 až 10 k rozhodnutí o právu osobního styku s dítětem, může přerušit řízení až do výsledku řízení o žádosti podané podle odstavce 2, zejména když má rozhodnout o návrhu na omezení nebo zrušení práva na osobní styk s dítětem, které bylo přiznáno ve státě dřívějšího obvyklého bydliště dítěte.

4. Žádné ustanovení v tomto článku nebrání orgánu, který má pravomoc podle článků 5 až 10, v přijetí prozatímních opatření platných do doby, než bude znám výsledek řízení podle odstavce 2.

Čl. 36

V případě, že dítě je vystaveno vážnému nebezpečí, budou příslušné orgány smluvního státu, ve kterém byla přijata opatření na ochranu dítěte nebo se o nich uvažuje, jestliže jsou informovány, že dítě změnilo bydliště anebo že se nachází v jiném státě, informovat orgány tohoto jiného státu o vzniklém nebezpečí a o přijatých opatřeních.

Čl. 37

Orgán nebude požadovat nebo postupovat informace podle této kapitoly, pokud by to podle jeho názoru mohlo způsobit, že osoba nebo majetek dítěte by byly vystaveny nebezpečí anebo že by došlo k vážnému ohrožení svobody nebo života člena rodiny dítěte.

Čl. 38

1. Bez újmy na možnosti uložení přiměřených poplatků za obstarání služeb ústřední a jiné státní orgány smluvních států nesou vlastní náklady vzniklé při postupu podle ustanovení této kapitoly.

2. Kterýkoliv smluvní stát může uzavřít dohody s jedním nebo s více smluvními státy týkající se rozdělení nákladů.

Čl. 39

Kterýkoliv smluvní stát může uzavřít dohody s jedním nebo s více smluvními státy za účelem usnadnění postupu podle této kapitoly při jejich vzájemném styku. Státy, které takovou dohodu uzavřou, zašlou její kopii depositáři Úmluvy.

KAPITOLA VI

Všeobecná ustanovení

Čl. 40

1. Orgány smluvního státu, v němž má dítě obvyklé bydliště, nebo smluvního státu, ve kterém bylo přijato opatření na ochranu, mohou vystavit osobě mající rodičovskou zodpovědnost nebo osobě pověřené ochranou osoby nebo majetku dítěte na její žádost potvrzení obsahující rozsah, v němž může tato osoba jednat, a jí příslušející pravomoci.

2. Platí domněnka, že oprávnění a pravomoci uvedené v potvrzení této osobě příslušejí, pokud nebude prokázán opak.

3. Každý smluvní stát určí orgány příslušné k vystavení tohoto potvrzení.

Čl. 41

Osobní údaje shromážděné nebo postoupené podle této úmluvy mohou být použity pouze pro ty účely, pro něž byly shromážděny nebo postoupeny.

Čl. 42

Orgány, jímž byly informace postoupeny, zajistí, že s nimi bude nakládáno jako s důvěrnými v souladu se zákony svých států.

Čl. 43

Veškeré doklady zaslané nebo vydané podle této úmluvy budou osvobozeny od legalizace nebo jiných obdobných formalit.

Čl. 44

Každý smluvní stát stanoví orgány, kterým budou zasílány žádosti podle článků 8, 9 a 33.

Čl. 45

1. Určení orgánů uvedená v článcích 29 a 44 budou sdělena Stálému výboru Haagské konference mezinárodního práva soukromého.
2. Prohlášení podle článku 34 odst. 2 bude předáno depozitáři Úmluvy.

Čl. 46

Smluvní stát, v němž platí různé právní systémy nebo soubory právních pravidel pro ochranu osoby nebo majetku dítěte, nebude povinen použít pravidel Úmluvy v případě kolizí mezi těmito různými systémy nebo soubory právních pravidel.

Čl. 47

Ve vztahu ke státu, ve kterém platí v různých územních jednotkách dva nebo více právních systémů nebo souborů právních pravidel pro záležitosti upravené touto úmluvou:

1. každý odkaz na obvyklé bydliště v tomto státě bude znamenat odkaz na obvyklé bydliště v územní jednotce,
2. každý odkaz na přítomnost dítěte v tomto státě bude znamenat odkaz na přítomnost v územní jednotce,
3. každý odkaz na místo, kde se nachází majetek dítěte v tomto státě, bude znamenat odkaz na místo, kde je umístěn majetek dítěte v územní jednotce,
4. každý odkaz na stát, jehož je dítě státním příslušníkem, bude znamenat odkaz na územní jednotku stanovenou zákonem tohoto státu anebo, při neexistenci příslušných pravidel, na územní jednotku, ke které má dítě nejtěsnější vztah,
5. každý odkaz na stát, u jehož orgánů byl podán návrh na rozvod nebo právní rozluky rodičů dítěte nebo zrušení jejich manželství, bude znamenat odkaz na územní jednotku, jejíž orgány rozhodují o tomto návrhu,
6. každý odkaz na stát, ke kterému má dítě závažný vztah, bude znamenat odkaz na územní jednotku, ke které má dítě takový vztah,
7. každý odkaz na stát, do kterého se dítě přestěhovalo anebo ve kterém je zadržováno, bude znamenat odkaz na příslušnou územní jednotku, do které dítě bylo přemístěno anebo ve které je zadržováno,

8. každý odkaz na orgány státu, které mají jiné postavení než ústřední orgány, bude znamenat odkaz na ty, které jsou oprávněny jednat v rámci příslušné územní jednotky,

9. každý odkaz na právo, řízení nebo orgány státu, ve kterém bylo přijato opatření, bude znamenat odkaz na právo, řízení nebo orgány územní jednotky, ve které takové opatření bylo přijato,

10. každý odkaz na právo, řízení nebo orgány státu dožádaného bude znamenat odkaz na právo, řízení nebo orgány územní jednotky, v níž je požadováno uznání nebo výkon.

Čl. 48

Pro určení rozhodného práva podle kapitoly III ve vztahu ke státu, který se skládá ze dvou nebo více územních jednotek, z nichž každá má svůj právní systém nebo vlastní soubor právních pravidel pro záležitosti upravené touto úmluvou, platí následující pravidla:

- a) existují-li v takovém státě platná pravidla určující právo, které územní jednotky se má použít, použije se právo této jednotky,
- b) při neexistenci takových pravidel se použije právo příslušné územní jednotky uvedené v článku 47.

Čl. 49

Pro účely určení rozhodného práva podle kapitoly III ve vztahu ke státu, který má dva nebo více právních systémů nebo souborů právních pravidel platných pro různé kategorie osob ohledně záležitostí upravených touto úmluvou, platí tato pravidla:

- a) existují-li v takovém státě platná pravidla určující, které z těchto práv se použije, použije se toto právo,
- b) při neexistenci takových pravidel se použije právo nebo soubor právních pravidel, k němuž má dítě nejtěsnější vztah.

Čl. 50

Tato úmluva se nedotýká Úmluvy ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí mezi stranami obou úmluv. Žádné ustanovení této úmluvy však nebrání tomu, aby bylo možné ji použít pro účely dosažení návratu dítěte, které bylo protiprávně přemístěno nebo zadrženo, anebo pro zajištění práva na osobní styk s dítětem.

Čl. 51

Ve vztahu mezi smluvními státy tato úmluva nahrazuje Úmluvu ze dne 5. října 1961 o pravomoci orgánů a rozhodném právu pro ochranu nezletilých a Úmluvu o úpravě poručnictví nad nezletilými, podepsanou dne 12. června 1902 v Haagu, aniž by bylo dotčeno uznání opatření přijatých podle shora zmíněné Úmluvy ze dne 5. října 1961.

Čl. 52

1. Tato úmluva nenahrazuje jiné mezinárodní smlouvy, jejichž stranami jsou smluvní státy a které obsahují ustanovení o věcech upravených Úmluvou, pokud smluvní státy neučiní opačné prohlášení ohledně takové smlouvy.

2. Tato úmluva nebrání tomu, aby jeden nebo více smluvních států uzavřely dohody, které by vzhledem k dětem majícím obvyklé bydliště v některém ze států, jež jsou stranami takových dohod, obsahovaly ustanovení o záležitostech upravených v této úmluvě.

3. Dohody, které budou uzavřeny jedním nebo více smluvními státy o věcech upravených touto úmluvou, nemají vliv na použití ustanovení této úmluvy ve vztahu těchto států k jiným smluvním státům.

4. Předchozí odstavce se rovněž vztahují na jednotné zákony, které jsou založeny na zvláštních vazbách regionálního nebo jiného charakteru mezi dotyčnými státy.

Čl. 53

1. Úmluva se použije na opatření pouze tehdy, jestliže tato opatření budou v některém státě přijata poté, co Úmluva vstoupila pro tento stát v platnost.

2. Úmluva se použije pro uznání a výkon opatření přijatých po jejím vstupu v platnost mezi státem, ve kterém byla opatření přijata, a státem dožádaným.

Čl. 54

1. Sdělení zasílaná ústřednímu orgánu nebo jinému orgánu smluvního státu musí být v původním jazyce a musí být opatřena překladem do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků tohoto jiného státu nebo, pokud to není možné, překladem do francouzštiny nebo angličtiny.

2. Smluvní stát však může výhradou podle článku 60 vyloučit použití buď francouzštiny nebo angličtiny, nikoli ale obou.

Čl. 55

1. Smluvní stát si může podle článku 60:

- a) vyhradit pravomoc svých orgánů k přijetí opatření na ochranu majetku dítěte, který se nachází na jeho území,
- b) vyhradit právo neuznat rodičovskou zodpovědnost nebo opatření, pokud jsou neslučitelné s opatřením přijatým jeho orgány ohledně tohoto majetku.

2. Výhrada může být omezena na určité druhy majetku.

Čl. 56

Generální tajemník Haagské konference mezinárodního práva soukromého bude pravidelně svolávat Zvláštní komisi, aby posoudila provádění Úmluvy v praxi.

KAPITOLA VII

Závěrečná ustanovení

Čl. 57

1. Úmluva bude otevřena k podpisu státům, které byly členy Haagské konference mezinárodního práva soukromého v době Osmnáctého zasedání.

2. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení; listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení budou uloženy u Ministerstva zahraničních věcí Nizozemského království, deponitáře Úmluvy.

Čl. 58

1. Kterýkoliv jiný stát může přistoupit k Úmluvě poté, co tato vstoupí v platnost podle článku 61 odst. 1.

2. Listina o přístupu bude uložena u deponitáře.

3. Tento přístup bude pouze ve vztahu mezi přístupujícím státem a těmi smluvními státy, které nevznesly výhradu k jeho přístupu do šesti měsíců po obdržení notifikace uvedené v článku 63 písm. b). Tato výhrada může být vznesena rovněž státy v době, kdy ratifikují, přijímají nebo schvalují Úmluvu po přístupu. Všechny tyto výhrady budou notifikovány deponitáři.

Čl. 59

1. Pokud stát má dvě nebo více územních jednotek, v nichž platí různé právní systémy ve věcech upravených Úmluvou, může při podpisu, přijetí, schválení nebo přístupu prohlásit, že se tato úmluva vztahuje na všechny jeho územní jednotky nebo jen na jednu či více z nich a může kdykoli toto prohlášení měnit podáním jiného prohlášení.

2. Všechna tato prohlášení budou notifikována deponitáři a musí výslovně stanovit územní jednotky, na něž se Úmluva vztahuje.

3. Pokud stát neučiní prohlášení podle tohoto článku, Úmluva se bude vztahovat na všechny územní jednotky tohoto státu.

Čl. 60

1. Každý stát může nejpozději při ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu nebo při prohlášení podle článku 59 učinit jednu nebo obě výhrady uvedené v článku 54 odst. 2 a článku 55. Jiné výhrady nejsou přípustné.

2. Každý stát může kdykoliv odvolat výhradu, kterou učinil. Toto odvolání musí oznámit deponitáři.

3. Účinnost výhrady zaniká prvním dnem třetího kalendářního měsíce po oznámení uvedeném v předchozím odstavci.

Čl. 61

1. Úmluva vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců po uložení třetí listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení uvedené v článku 57.

2. Dále pak Úmluva vstoupí v platnost:

a) pro každý stát, který ji dodatečně ratifikuje, přijme nebo schválí, prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců po uložení listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu;

b) pro každý přístupující stát prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců po uplynutí období šesti měsíců uvedeného v článku 58 odst. 3;

c) pro územní jednotku, na niž se Úmluva bude vztahovat podle článku 59, prvního dne měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců po notifikaci uvedené v tomto článku.

Čl. 62

1. Členský stát Úmluvy ji může vypovědět písemnou notifikací zaslou deponitáři. Vypovězení se může týkat také jen určitých územních jednotek, na které se Úmluva vztahovala.

2. Vypovězení se stane účinným prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí dvanácti měsíců od obdržení notifikace deponitářem. Pokud v notifikaci je uvedena delší lhůta pro účinnost vypovězení, vypovězení se stane účinným po uplynutí této delší lhůty od obdržení notifikace deponitářem.

Čl. 63

Depozitář bude notifikovat členským státům Haagské konference mezinárodního práva soukromého a státům, které přistoupily podle článku 58, následující:

- a) podpisy, ratifikace, přijetí a schválení uvedené v článku 57;
- b) přístupy a výhrady vznesené k přístupům uvedené v článku 58;
- c) den, kdy Úmluva vstoupí v platnost podle článku 61;
- d) prohlášení uvedená v člancích 34 odst. 2 a 59;
- e) dohody uvedené v článku 39;
- f) výhrady uvedené v člancích 54 odst. 2 a 55 a odvolání uvedená v článku 60 odst. 2;
- g) oznámení uvedená v článku 47.

Na důkaz čehož podepsaní, řádně k tomu zmocněni, podepsali tuto úmluvu.

Dáno v Haagu dne 19. října 1996 v anglickém a francouzském jazyce, oba texty jsou stejně autentické, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivech vlády Nizozemského království a jehož ověřená kopie bude zaslána diplomatickou cestou každému z členských států Haagské konference mezinárodního práva soukromého ke dni jejího Osmnáctého zasedání.